

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Ε΄.-ΤΕΥΧΟΣ Α΄. ΚΑΙ Β΄.

Ὅδε ἐστὶ περὶ ἔργου ἂν θεμιτέρου ἕθροπος
βουλεύσασθε ἢ περὶ παιδείας καὶ κώτου καὶ
τῶν κώτου εἰκείων. (Πλάτ. Θεάγος.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

10 — ΟΔΟΣ ΟΜΗΡΟΥ — 10

—
1882

12,3 : μεμαρτύρηται ὅμιν τοῦτον ἐκ παιδίου τρέφων καὶ εἰς τοὺς φράτορας (γρ. φράτερας) εἰσάγων, καὶ ταῦτα οὐ μικρὰ δαπανήματά ἐστιν.

Τὸ καὶ ταῦτα οὐ μικρὰ δαπανήματά ἐστιν οὐχὶ καλῶς συνάπτεται μετὰ τῶν ἡγουμένων. Διορθοῦται δὲ ὁ λόγος, ἐὰν ἀντὶ τοῦ «καὶ» γραφῆ «καίτοι».

Ἐν Ἀθήναις τῆς 5 Μαΐου 1883.

Κ. Σ. ΚΑΤΑΙΒΑΙΝΗΣ

Σάμιος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Α΄.

1. Cornelii Nepotis vitæ excellentium imperatorum.—Κορονηλίου Νέπωτος βίαι ἐκδοθέντες ὑπὸ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. (Ἀθήνησι τύποις Κορομηλᾶ 1882).

Ἄριστη βεβαίως ἐκδόσις συγγραφῆς τινὸς εἶναι ἐκείνη, ἣν ὁ ἐκδότης νέα καὶ ἀκριβέστερα τῶν τέως ἐγνωσμένων πορισάμενος ἀντίγραφα καὶ κατὰ ταῦτα ἐπανορθώσας τὸ κείμενον ἐξεπόνησε. Ἐπαινετὴ δὲ εἶναι καὶ ἡ διόρθωσις ἡστηριζομένη ἐπὶ πιθανῶν εἰκασιῶν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς κριτικῆς γενομένων. Ὅταν δ' ὁμως, ὡς παρ' ἡμῖν συμβαίνει, μῆτε νέας διπλωματικὰς πηγὰς ν' ἀνεύρη τις εἶναι εὐκόλον, μῆτε ἐξ εἰκασίας νὰ θεραπεύσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα ἅτε πολλῶν καὶ δεινῶν ἐν τῇ φιλολογίᾳ ἀνδρῶν περὶ τῶν αὐτῶν χωρίων πρότερον διαλαβόντων, οὐδὲν ὑπολείπεται, ἐὰν μὴ τις θέλῃ, ὡς οἱ πολλοὶ παρ' ἡμῖν ποιῶσι, ν' ἀντιγράψῃ τὴν πρώτην ἐντυχοῦσαν αὐτῷ ἐκδοσιν, ἢ συναθροίσας τὰς ὑπαρχούσας κριτικὰς ἐκδόσεις καὶ πᾶν ὃ, τι ἐγράφη περὶ διορθώσεως τοῦ περὶ οὗ πρόκειται συγγραφῆς, νὰ

μελετήσῃ πάντα ταῦτα ἐπιμελῶς καὶ ἀντλήσας ἐντεῦθεν ὅ,τι καλὸν νὰ καταρτίσῃ οὕτω νέαν ἔκδοσιν. Τοιαῦται ἐκδόσεις δὲν νομίζονται ὑπὸ τῶν ἀπειροτέρων πολλοῦ ἄξια· καίτοι εἰσὶ καθ' ἡμᾶς πασῶν χρησιμώταται, διότι περιέχουσι μὲν τὰ ὀρθὰ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐκδόσεσι, εἴτι δ' ἐν ἐκείναις σφαλερὸν καὶ παρακινδυνευμένον ὑπάρχει, ἀπορρίπτουσι. Τοιαύτας δ' ἐκδόσεις τῶν παλαιῶν συγγραφέων, εἴπερ τινες ἄλλοι, ἡμεῖς οἱ νέοι Ἕλληνές ἐσμεν ἰκανώτατοι νὰ ἐκπονήσωμεν. Διότι οἱ ἐν Εὐρώπῃ σοφοὶ ἔχουσι τὸ τῆ σοφίας προσκείμενον ἐλάττωμα τὸ μείζον τοῦ δέοντος φρονεῖν ἐπὶ τοῖς ἰδιοῖς. Δυσχερέστατα δ' ἀποδέχονται ἀλλήλων τὰ εὐρήματα. Ἡμεῖς δ' ἀμαθέστεροι ἐκείνων ὄντες καὶ τὴν συνείδησιν τῆς ἡμετέρας αὐτῶν ἀμαθείας ἐναργῆ ἔχοντες οὔτε τῶν ἀλλοτρίων καταφρονοῦμεν, οὔτε λίαν νεωτερισταὶ ὄντες τολμῶμεν λίαν ἐπικίνδυνα τολμήματα, ἀλλὰ προτιμῶμεν τὴν ἀσφαλῆ καὶ πεπατημένην ὁδὸν τῶν εἰς ὕψη δυσανάβατα ἀγουσῶν ἀτραπῶν. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ αἱ καταπτώσεις ἡμῶν δὲν εἶναι τοσοῦτον φοβεραὶ ὅσον αἱ ἐκείνων. Ἀληθεύει δὲ καὶ περὶ ἡμῶν τὸ τοῦ Κοϊντιλιανοῦ *quantum eminentibus vincimur fortasse aequalitate pensamus*.

Ταύτη τῆ μεθόδῳ χρησάμενος ὁ νέος τοῦ Νέπωτος ἐκδότης οὔτε δαπάνης, ὅπως συλλέξῃ, οὔτε πόνου ὅπως ἐπιμελῶς διεξέλθῃ πᾶν ὅ,τι εἰς τὸν Νέπωτα ἀναφερόμενον ἐγράφη, ἐφείσατο. Τῆς μακρᾶς δὲ ταύτης καὶ ἐμβριθοῦς μελέτης προϊόν εἶναι ἡ προκειμένη ἔκδοσις, ἐν ἣ ἀπὸς Matinae more modeste ἀπανθισάμενος περιέλαβεν εἴτι καλὸν ἐπενόησαν οἱ πρὸ αὐτοῦ κριτικοὶ εἰς ἀποκατάστασιν τῆς ὀρθῆς τοῦ κειμένου γραφῆς. Ταῦτα λέγοντες οὐδαμῶς νοοῦμεν ὅτι ὁ ἐκδότης οὐδαμοῦ ἐσφάλῃ περὶ τὴν διάγνωσιν τοῦ κρατίστου. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἀλλὰ τίς ἀναμάρτητος ἐν τῇ φιλολογίᾳ μάλιστα, ἐνθα ἐν πολλοῖς ἐπιλείπουσιν ἡμᾶς τὰ πράγματα, μόνος δ' ὁδηγὸς ὑπολείπεται ἡμῖν ἡ ἐξ ὑποκειμένου κρίσις ἣτις οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅπόσον ἐπισφαλῆς εἶναι;

Ταῦτα πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες ἀπονέμομεν τὸν προσήκοντα

ἔπαινον τῷ ἐκδότῃ εὐχόμενοι ὅπως τῷ παραδείγματι αὐτοῦ ἀκολουθήσαντες καὶ ἄλλοι ἐφόδιον ἔχοντες κρίσιν ἀσφαλῆ καὶ σύντονον ἐπιμέλειαν ἐκπονήσωσιν ὁμοίας Ἑλλήνων τε καὶ Λατίνων συγγραφέων ἐκδόσεις.

Ἐν τέλει ἰστέον καὶ τοῦτο ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκδοσις ἐκρίθη πάνυ εὐμενῶς ὑπὸ τε τοῦ δοκίμου φιλολόγου Havet ἐν τῇ *Revue critique* καὶ ὑπὸ τοῦ Émile Chatelain ἐν τῇ *Revue de Philologie*. «Εὐχῆς ἀξίον, λέγει ὁ Chatelain, νὰ εἶχον καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν καθ' ἡμᾶς σχολείων μετὰ χεῖρας κείμενον οὕτω κεκαθαρμένον, ὡς τὸ τῶν Ἀθήνησι.»

2. Ὁμοιότητες in Ciceros rhetorischen Schriften und den lateinischen Rhetoren von Th. Stangl.

Ὁμοιότητες ἐν τοῖς ρητορικοῖς τοῦ Κικέρωνος συγγράμμασι καὶ τοῖς τῶν Λατίνων τεχνογράφων ὑπὸ Θ. Στάγγλ. (Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ 19. τόμου τῆς ἐφημερίδος «*Blätter fuer das bayerische Gymnasialschulwesen*»). Ἐν Μονάχῳ 1883.

Ὁ συγγραφεὺς τῆς προκειμένης πραγματείας εἶναι ἤδη γνωστός ἐξ ἄλλων ἀξιολόγων διατριβῶν, οἷαι ἡ ἐπιγραφομένη «Κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς τὰ ρητορικά τοῦ Κικέρωνος συγγράμματα» (*Textkritische Bemerkungen zu Ciceros rhetorischen Schriften*. Muenchen 1882) καὶ ἑτέρα λατινιστὶ γεγραμμένη φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν *Boethiana*. Ἐμφυτος δξύνοια καὶ ἀσφάλεια κρίσεως ὑπὸ μακρᾶς καὶ ἐμβριθοῦς μελέτης τῶν κικερωνείων συγγραμμάτων ἐπιρρωσθεῖσα κατέστησαν αὐτὸν ἰκανώτατον ὅπως ἐπιχειρήσῃ τῇ διορθώσει τῶν ρητορικῶν τοῦ Κικέρωνος βιβλίων. Ἡ προκειμένη διατριβὴ εἶναι νέα καὶ πολλοῦ ἀξία συμβολὴ πρὸς τοῦτο· διὸ καὶ δὲν νομίζομεν ἀπὸ σκοποῦ νὰ καταστήσωμεν τὰ κεφάλαια αὐτῆς γνώριμα τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ Πλάτωνος ἐπισυνάπτοντες καὶ τινὰς παρατηρήσεις, ἃς ἡ ἀνάγνωσις αὐτῆς ὑπέβαλεν ἡμῖν.

Οἱ μεταγενέστεροι Ρωμαῖοι τεχνογράφοι ἐν τοῖς περὶ ρητορικῆς συγγράμμασιν αὐτῶν πηγὰς εἶχον μάλιστα τὸν Κικέρωνα καὶ τὸν Κοϊντιλιανόν. Τούτων τὰ διδάγματα ἄλλοτε μὲν αὐταῖς

λέξεσιν, ἄλλοτε δὲ ἐπιτέμνοντες ἢ ἀναπτύσσοντες ἢ ἄλλως διασκευάζοντες μετέδιδον τοῖς ἑαυτῶν ἀναγνώσταις. Ὁ τρόπος οὗτος, καθ' ὃν εἶναι συντεταγμένα τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος βιβλία καθιστᾷ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν ἀνωφελῆ μὲν τῷ βουλομένῳ νὰ μάθῃ τι νέον περὶ τοῦ πράγματος, ὠφελιμωτάτην δ' ὅμως τῷ κριτικῷ, ὅστις δύναται πολλὰ τοῦ πρωτοτύπου κειμένου χωρὶα κακῶς ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν παραδεδομένα νὰ διορθώσῃ ὁδηγούς ἔχων τοὺς μεταγενεστέρους ἐρανιστάς. Ἡ χρῆσις δ' ὅμως αὕτη τῶν μεταγενεστέρων ἐρανιστῶν πρὸς κριτικούς σκοποὺς οὐτ' εὐχερῆς οὔτε πάντοτε ἀσφαλῆς εἶναι διὰ τούσδε τοὺς λόγους.

α'.) οἱ παλαιοὶ πολλάκις ὅσα παρὰ τῶν προγενεστέρων παραλαμβάνον ἀνέγραφον αὐτὰ ἐκ μνήμης. Ἐντεῦθεν μικραὶ τινες παραλλαγαὶ τοῦ πρωτοτύπου πρὸς τὸ ἀντίγραφον, αἵτινες οὐδὲν παρέχουσιν ἡμῖν δικαίωμα νὰ διορθώσωμεν τὸ ἕτερον ἐκ τοῦ ἑτέρου. Ἄλλως δ' ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν τὸ παραλαμβανόμενον μὴ εἶναι βραχεῖά τις ρῆσις, ἀλλ' ἐκτενῆς περικοπή. Τότε δὲν σφαλλόμεθα δεχόμενοι κατὰ τὸν εἰκότα λόγον ὅτι ὁ νεώτερος εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ἀντίγραφον τοῦ παλαιότερου κειμένου, ἐξ οὗ παρέλαβε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίον. Τότε δὲ καὶ αἱ παραλλαγαὶ τῶν δύο κειμένων πρὸς ἀλληλα εἶναι προσοχῆς ἀξίαι.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἐξάγει ὁ συγγραφεὺς τὸ καθ' ἡμᾶς ὀρθὸν πόρισμα ὅτι ὅσα διεξοδικώτερον εἶναι τὸ παραλαμβανόμενον χωρίον, τοσούτω ἀσφαλεστέρα ἢ ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν δύο κειμένων διόρθωσις τοῦ ἑτέρου ἐκ τοῦ ἑτέρου.

β'.) ὁ μεταγενέστερος κατὰ τὰς ἐκάστοτε χρείας ἢ καθ' ἣν εἶχεν αὐτός τε καὶ οἱ σύγχρονοι αὐτῷ περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πρέποντος ἐν τῇ λέξει γνώμην, ἄλλοτε μὲν ἀπέκοπτεν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου κειμένου ὅ,τι κατ' αὐτὸν ἐπερίττευεν, ἄλλοτε δὲ προσετίθει ὅ,τι ἐνόμιζεν ἀναγκαῖον νὰ προστεθῆ, ἄλλοτε δὲ πολλαχῶς μετεποίει τὸ παραλαμβανόμενον χωρίον τοτὲ μὲν ἵνα κομψότερον, τοτὲ δὲ ἵνα σαφέστερον καταστήσῃ τὸν λόγον. Ἔστι δ' ὅτε ζητῶν νὰ διασαφήσῃ τὸ πρᾶγμα παρεμόρφου τὸ χω-

ρίον ἐκ παρεξηγήσεως. Πάντα ταῦτα ἀνάγκη κατὰ τὸν συγγραφέα νὰ ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ κριτικὸς ἵνα μὴ τὰς ὑπὸ τοῦ μεταγενεστέρου ἐρανιστοῦ μετὰ λογισμοῦ ἐπενεχθείσας μεταβολὰς εἰς τὸ ἀρχαῖον κείμενον ὑπολάβῃ τοῦ βιβλιογράφου παροράματα, ἢ τὰνάπαλιν νομίζων ὅτι ὁ μεταγενέστερος συγγραφεὺς ἀντέγραψε πιστῶς τὸ παλαιὸν κείμενον ζητῆ νὰ διορθώσῃ κατὰ τοῦτον τοῦ παλαιότερου τὰ ἀντίγραφα.

γ'.) ἀνάγκη νὰ ᾧσιν ἀκριβῶς ἐξητασμένα τὰ κατὰ τοὺς χρόνους καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἀντιγράφων τοῦτε παλαιοῦ συγγραφέως καὶ τοῦ μεταγενεστέρου. Ἐὰν ἔχωμεν ἀντίγραφα τοῦ παλαιοῦ συγγραφέως παλαιότερα τοῦ χρόνου, καθ' ὃν τὸ μεταγενέστερον σύγγραμμα συνετάχθη, τότε τούτου ἡ μαρτυρία αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν, ἂν μὴ καὶ ἄλλοι ἄλλοθεν λόγοι συνδράμωσι πρὸς ἐπίρρωσιν αὐτῆς, σμικρὰν ἔχει ἀξίαν. Ἐὰν δὲ τὰ παλαιότατα ᾧν ἔχομεν ἀντιγράφων τοῦ πρωτοτύπου κειμένου μὴ ἀναβαίνωσι μὲν μέχρι τῶν χρόνων, καθ' οὓς τὸ ἐράνισμα συνετάχθη, ᾧσι δ' ὁμως παλαιότερα τῶν τοῦ ἐρανίσματος ἀντιγράφων, καὶ τότε ἡ μαρτυρία τοῦ μεταγενεστέρου κειμένου περὶωρισμένην ἔχει ἀξίαν.

Ἐνταῦθα δὲ τοῦ λόγου γενόμενος διαλαμβάνει διὰ βραχέων ὁ συγγραφεὺς περὶ τῶν ἀντιγράφων τῶν κυριωτέρων ρητορικῶν τοῦ Κικέρωνος συγγραμμάτων, τουτέστι τῶν γ'. βιβλίων de Oratore καὶ τῶν μονοβίβλων, αἱ ἐπιγράφονται Orator καὶ Brutus. Ταῦτα πλὴν τοῦ Βρούτου παρεδόθησαν ἡμῖν ἐν δύο τάξεσιν ἀντιγράφων. Τὰ μὲν δὴλα δὴ ἀρχαιότερα (Abrincensis, Erlangenses 2, Guelpherbytanus tertius, Harleianus, Lagomarsiniani 5) εἰσὶ κολοβά, τὰ δὲ νεώτερα εἰσὶ μὲν πλήρη, ἀλλὰ πολλαχῶς νενοθευμένα καὶ διεφθαρμένα, ἀπέρρυσαν δὲ πάντα ἥτοι καθ' ὄλοκληρίαν ἢ κατὰ τὰ ἐλλείποντα ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις μέρη ἐξ ἐνός ἀρχετύπου τοῦ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 15^{ου} αἰῶνος εὑρεθέντος ἐν Lodi κώδικος, ἐξ οὗ τότε πρῶτον ἐγνώσθη καὶ ὁ Brutus, οὗτινος κατ' ἀκολουθίαν παλαιότερα ἀντίγραφα δὲν ἔχομεν. (*)

(*) Κατὰ παραδρομὴν καταλέγει ὁ συγγραφεὺς καὶ τὸν Βρούτον εἰς τὰ συγγραμματα, ᾧν ἔχομεν κολοβοὺς κώδικας.

Περὶ τούτων τῶν ἀντιγράφων ἔγραψεν αὐτός τε ὁ κ. Stangl ἐν ταῖς ἐν ἀρχῇ μνημονευθείσαις κριτικαῖς παρατηρήσεσι καὶ πλατύτερον περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ κολοβῶν κωδίκων ὁ Eduardus Stroebel (Erlangae 1883 Dissert. inauguralis). Ἡμεῖς πρὸ παντός ἄλλου ἀναγκαῖον νομίζομεν νὰ ἐκδοθῇ πάντων τῶν ἀρχαιοτέρων κωδίκων πληρῆς καὶ ἀκριβῆς ἀντιβολή. Τότε δὲ μόνον θὰ δυνηθῶμεν ἀσφαλῶς νὰ κρίνωμεν περὶ τε τῆς πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸ κοινὸν ἀρχέτυπον σχέσεως αὐτῶν καὶ κατ' ἀκολουθίαν περὶ τῆς σχετικῆς ἀξίας ἑνὸς ἐκάστου. Ἡμεῖς αὐτοὶ ἐξετάσαντες πέρυσιν τὸ περιέχον τὰ περὶ τοῦ ρήτορος βιβλία μέρος τοῦ ἀρχαιοτάτου τῶν ἐν Φλωρεντία ἀποκειμένων κολοβῶν κωδίκων (Lag. 32.) θὰ δημοσιεύσωμεν μετ' οὐ πολὺ ἦν ἐποιησάμεθα αὐτοῦ ἀντιβολὴν ἐλπίζοντες ὅτι τάχιστα γενήσεται τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κωδίκων.

Μετὰ τὰς ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐκτεθείσας ἀρχάς, ἃς καὶ διὰ παραδειγμάτων διασαφεῖ, μεταβαίνει ὁ συγγραφεὺς ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν χωρίων τινῶν τῶν ρητορικῶν τοῦ Κικέρωνος συγγραμμάτων κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος μέθοδον. Εἰσὶ δὲ τὰ χωρία ταῦτα περὶ τὰ 27. Ἐν τοῖς πλείστοις ἀσπαζόμεθα καὶ ἐγκρίνομεν τὰ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως λεγόμενα. Μόνον δὲ περὶ τινῶν ἔχομεν διάφορον γνώμην, ὡς θὰ δηλωθῇ ἐκ τῶν ἐξῆς παρατηρήσεων, δι' ὧν περαίνομεν τήνδε τὴν βιβλιογραφίαν.

De inventione II, 69 Accusantur (Thebani) apud Amphictyonas i. e. apud commune Graeciae concilium. Τὸ χωρίον ἀντιγράφων ὁ Albinus (Halm. Rhet. Lat. min. 305,12 κ. ἐ.) παραλείπει τὰ apud Amphictyonas i. e. Ἡ παράλειψις αὕτη διττὴν ἐπιδέχεται ἐξήγησιν ἢ ὅτι ὁ τοῦ ἀντιγράψαντος ὀφθαλμὸς ἀπὸ τοῦ προτέρου apud εἰς τὸ ὕστερον μετέπεσεν, ἦν ὁμῶς δὲν ἀποδέχεται ὁ συγγραφεὺς, ἢ ὅτι τὸ apud Amphictyonas i. e. εἶνε παρέμβλημα, ὁ δὲ Albinus διέσωσεν ἡμῖν τὴν καθαρὰν καὶ ἀλύμαντον παράδοσιν. Ἡ δὲ τοῦ Stangl ὑπόθεσις, ὅτι τὸ apud commune κ. τ. ἐ., παρεγγραφὲν ἐξέβαλε τὸ apud Amphictyonas φαίνεται ἡμῖν ἥκιστα πιθανὴ οὐδ' ὁμολογοῦμεν ἐπὶ τοῦ

προκειμένου αὐτῷ λέγοντι «es ist genugsam bekannt... dass wir mit der angedeuteten Behandlungsweise einen allgemein anerkannten Grundsatz der Kritik anwendeten». Τὸ καθ' ἡμᾶς ἐκ τῶν δύο δυνατῶν ἐξηγήσεων ἀποδεχόμεθα τὴν προτέραν, ὅπερ οὐδὲν κωλύει νὰ θεωρήσωμεν τὸ i. e. apud... concilium παλαιότατον παρέμβλημα πειθόμενοι οἷς ὁ συγγραφεὺς διαλαμβάνει περὶ τοῦ προκειμένου ἐν σελ. 10 κ. ἐ. τῶν κριτικῶν παρατηρήσεων. Τοῦτο μόνον διατεινόμεθα ὅτι ἡ παραβολὴ τῶν δύο κειμένων ἢ οὐδὲν ἀποδεικνύει, ἢ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ apud Amphictyonas εἶναι τὸ παρέμβλημα.

De Orat. I. § 18. quae (memoria) nisi custos inventis cogitatis quae rebus et verbis adhibeatur, intellegimus omnia etiam si praeclarissima fuerint in oratore peritura. Ὁ Αὐγουστίνος ἀναγράφων ἐκ μνήμης τὸ χωρίον γράφει ordinatis ἀντὶ cogitatis, ὅπερ ὁ Stangl ἀποδοκιμάζων ἀποδίδωσιν εἰς μνημονικὴν ἀπάτην τοῦ Αὐγουστίνου. Συμφωνοῦμεν τῷ συγγραφεῖ, καίτοι δὲν ἀποδεχόμεθα ὅτι τὸ cogitatis ἔχει ὀρθῶς. Ἄλλ' ἐάν θῶμεν ὅτι ἡ μνήμη ἠπάτησε τὸν Αὐγουστίνον ἐν τῷ ordinatis, διατὶ τότε νὰ προκρίνωμεν τὴν γραφὴν praeclarissima τῆς παρὰ τῷ Ἰουλίῳ Βίκτωρι praeclara δὲ' αὐτὸν δὴ τοῦτον τὸν λόγον ὅτι ὁ Αὐγουστίνος τὸ praeclarissima «sogar gedächtnissweise noch kennt». Τὶ πιθανώτερον ἢ ὅτι ὁ Αὐγουστίνος, μὴ ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ κείμενον, ἀκουσίως καὶ τῆ τῶν καθ' ἑαυτὸν συνηθείᾳ ὑπέικων προέκρινε τὸ διπλὴν ὑπέρθεσιν περιέχον praeclarissima τοῦ ἥττον ἐναργοῦς τῆ αἰσθήσει τῶν τότε ἀνθρώπων praeclara? (*) Καὶ ἐνταῦθα πάλιν ἐλέγχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως λεγόμενα δὲν διατεινόμεθα ὅτι ἡ γνώμη αὐτοῦ ὅτι τὸ praeclarissima, ὅπερ κεῖται ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις, ἔχει καλῶς, δὲν εἶναι ὀρθή· τὴν μέθοδον μόνον, ἧς ποιεῖται χρῆσιν πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἑαυτοῦ γνώμης, ἀποδοκιμάζομεν.

(*) Τοῦτ' αὐτὸ ἔπασχον καὶ οἱ βιβλιογράφοι· οἷον ἐν I, 2 ἐν ᾧ οἱ ἀρχαιότεροι κώδικες, ὅσους ἐγὼ εἶδον, ἔχουσι plenus, οἱ νεώτεροι μεταβάλλουσι τοῦτο εἰς plenissimus. Πρὸς βλ. καὶ Ellendt adn. erit. ad I, 31 (Τμ. Α'. σελ. 21)

Αὐτόθι § 20. Ὁρθότατα εἰσὶ τὰ περὶ τούτου τοῦ χωρίου ὑπὸ τοῦ συγγραφέως λεγόμενα. Ἐν δὲ μόνον παρατηροῦμεν ὅτι τὸ res προτιμότερον νὰ τεθῆ μετὰ τὸ oratore, ὅπως ἤκασεν ὁ Σοφοί, διότι οὕτως εὐνόητον ἀποβαίνει πῶς ἡ λέξις αὕτη ἐξέπεσε. Πρβλ. καὶ Caes. B. C. 3, 83, 2: commodiore re frumentaria.

II. § 305 ut boni efficiam aliquid dicendo. Ὁ Βίκτωρ παραλείπει τὸ dicendo ὡς εὐνόητον προστίθησι δὲ σαφηνείας χάριν τὴν δοτικὴν causae, ἀνθ' ἧς δὲν πρέπει νὰ γράψωμεν μετὰ τοῦ Stangl causa ὡς ἰσοδύναμον τῷ dicendo, διότι ταῦτα δὲν δύνανται νὰ ἰσοδυναμῶσιν ἀλλήλοις, οὐδὲ ἠδύνατο ὁ Βίκτωρ νὰ εἴπῃ causa ἀντὶ τοῦ causa dicenda, ἀλλ' ἔγραψεν efficiam aliquid boni causae, ὡς αὐτὸς ὁ Κικέρων εἶπεν ut prosim causis (§ 295).

Παραλείποντες ἄλλα τινὰ περαίνομεν τὴν πέρα τοῦ δέοντος μηκυνθεῖσαν ταύτην βιβλιογραφίαν συνιστῶντες τὴν ἀνάγνωσιν τῆς προκειμένης διατριβῆς οὐ μόνον τοῖς περὶ τὴν λατινικὴν φιλολογίαν ἀσχολουμένοις, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς περὶ κριτικὰς μελέτας διατρίβουσιν, ἅτε πολλὰ τὰ διδακτικὰ ἐνεχούσης. Εὐχόμεθα δὲ νὰ παράσχῃ ἡμῖν ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ ὁ συγγραφεὺς καὶ νέα δοκίμια τῆς ἑαυτοῦ πολυμαθείας καὶ κριτικῆς δεινότητος.

Σ. ΒΑΣΗΣ

Β'.

Ἐξεδόθη ὄχι πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐν Παρισίοις τύποις Garnier ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ λογίου Αἰμιλίου Legrand μικρὸν λεξικὸν νεοελληνικὸν καὶ γαλλικὸν (Nouveau Dictionnaire Grec moderne — Français). Ἐν τῷ λεξικῷ τούτῳ (σελ. 920 μικροῦ σχήματος), χρησίμῳ ὄχι μόνον εἰς τοὺς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν μανθάνον-τας Γάλλους, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς περὶ τὴν γαλλικὴν σπουδάζον-τας Ἕλληνας, διακρίνονται διὰ προτεταγμένου ἀστερίσκου αἱ λέξεις τῆς ὀμιλουμένης μόνον γλώσσης ἀπὸ τῶν τῆς καθαρου-ούσης, ὁ δὲ τρόπος οὗτος τῆς διακρίσεως ἐφάνη εἰς ἡμᾶς καὶ